

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20.

Administrația, strada Gărei No. 25.

Abonamentul, 10 lei pe an.

FOAMETEA

Milioanele Constanței

Nu știm dacă am nimerit sau nu titlul sub care voim să scriem impresiunile noastre de astăzi; ceea-ce am voi să arătăm, este starea sufletească a elitei Constanțene cu privire la aplicațiunea ei pentru interesul public.

Se știe că în Dobrogea bantue foamea, foamea îngrozitor de chinuitoare; că administrația Constanței, în scop de a evita o navalire în orașe a celor flămânziți, a fost nevoită să intervină în mod oficial: ca cei ce mai au din proviziunile distribuite lor, acum câte va săptămânat de Așezământul Carol și Elisabeta, să imparta celor amenințați mlaaiul necesar existenței pe termen până la 15 Ianuarie, când se vor despăgubi din noua distribuire ce urmează a se face negreșit la aceasta dată, cu din porumbul pentru care era rânduia licitație la 8 Ianuarie.

Termenul pentru scadența polițelor a trecut deja de o săptămână, fără a se fi contractat măcar cele 20 mil hectolitri porumb de distribuit. Tatarii își taie caii, de -i manâncă, iar românii, din unele sate noi, vitele albe, a căror carne o manâncă fără o bucată de pâine ori legumă.

Simțându-se acum pornirea multor locuitori spre prefectura, administrația s'a văzut nevoită a da ordine să se oprească cu forța venirea satenilor în oraș. Precum se vede, starea este destul de îngrijitoare; o semnalaș celor în drept, datorți a guverna, a prevedea.

Nu s'a făcut în toamnă, o palmă de aratură țeranească, în tot județul; n'are niminea un bob de orz sau de grâu pentru sēmēnța de primă vară (cele ce spunem noi aci au fost scrise în Memoriul prezentat M. S. Regelui de delegațiunea oficială județiană) și cu toate aceste consiliul județian a fost convocat abia pentru ziua de 4 Februarie, — 2 luni după prezentarea Memoriului — spre a aviza la măsurile de luat pentru găsirea banilor necesari cumpărării de sēmēnța de primă vară; pe când epoca sēmănaturilor principale primăvaratice încetează în Dobrogea cu ultimele zile ale lunii Februarie, — terenul fiind peste tot nisipos, tot-deuna uscat în cursul lunii Martie.

Și, din aceste produse nu se găsesc de vânzare nici dece kile în toate magaziile schelet Constanța! Și produsele care trebuiesc solului dobrogean nu se găsesc nici în magaziile Brailei, nici în ale Galaților, nici în tot restul țerei românești!

Ce se va face? Situația e destul de amenințătoare atât pentru

plugari, cărora le va lipsi sēmēnța și pentru anul 1901, cât și pentru tezaurul public, care va da un deficit anual de 6 milioane lei cel puțin, pe trei ani-de-a-rēndul 18 milioane; caci nici județul vecin n'are un bob de sēmēnța.

Și, la toată această grozăvie a actualității și atâta neagra perspectivă, spre care se duc plugarii și comerțul Constanței, nu e un om care să se gândească: să starue, să implore unde trebuie, ca să se dea Dobrogei omul cu trecere la cuvânt, omul cuoscător al situațiunei și împrejurărilor, omul capabil a înțelege toată incomensurabilitatea nenorocirei ce ne așteaptă!

Să întoarcem acum foaia.

S'a dizolvat acum zilele trecute consiliul comunei Constanța, al carei budget actual este de aproape un milion și jumătate de lei; pe când mai are aprobat un alt milion lei pentru aducerea apei în oraș, lucrare începută deja.

Ce credeți că s'a întâmplat? Eata faptele.

Guvernul central, după recomandăția prefectului negreșit, numește în capul comisiei interimare pe un domn profesor, ale cărui concepții și calitate de gospodărie practică se oglindesc în pregătirea și alcătuirea elementelor unui contract pentru clădirea unui mare local

de școala în Constanța, școala desființată mai târziu tocmai din cauza acestui contract.

Dar n'apucă să se confirme în mod oficial știrea disolvării, sau să se instaleze încă comisia interimară la primărie, și deja s'a ținut în serile de 6 și 9 Ianuarie, două întruniri electorale intime, odată cu 20 alegători și a doua cu vr'o 50 alegători, provocate de doi fosti prefecti și alți doi fosti primari în Constanța, în care s'a decis candidații la gospodăria viitoare a orașului și cheltuelile necesare propagandei, spre isbitire în alegerea ce va urma.

Acesta e spiritul public al elitei constanțene.

Pentru lumea ce suferă nu se mișcă nimenea. Pentru comercianții de cereale, cu toți oamenii lor, care se vor duce, la anul, spre alte regiuni mai blagoslovite, pentru a'și învărti meseria lor, nu zice nimeni un cuvânt; pentru negustorii mici, pentru muncitorii care și câștigă pâinea din traficul de produse; pentru miile de țărani care mor de foame, nici o întrunire, nici un ajutor banesc, nici o protestare, nici o îndrumare spre bine!

Un singur om va protesta la alegătorii noștri: D-l C. Pariano, Președintele consiliului județian, care trăiește în mijlocul satenilor, dar, cine îl ascultă?

P. Grigorescu

Telegrama către D-l Prim-Ministru

Când delegațiunea județiană s'a dus la București de a prezentat expunerea situației județului: M. S. Regelui și D-lor Ministrilor, s'a dat ordin din București, unde era și d. Prefect, de s'a convocat membrii consiliului județian, în sesiune extra-ordinară, pentru ziua de 15 Ianuarie, spre a avisa la procurarea banilor necesari pentru cumpărarea sămânței de primăvară. Membrii s'aui întrunit la Constanța, dar Decretul de convocare niciunul. Se neglijează la minister facerea și trimiterea lui.

Vedând aceasta, d. Pariano, președintele consiliului județian și al delegațiunii, a dat d-lui Prim-ministru și Ministru de interne următoarea telegramă:

D-lui General Manu

Prim-ministru, Interne

Lumea moare de foame și imprumutul de 150000 lei contractat nu s'aui realizat încă. Cel de 650000 destinat pentru sămânța de și admis de mult de către Maj. Sa Regele și D-nii Ministrilor, vedem că încă nu s'aui procedat la efectuarea formalităților necesari la încheierea lui.

Rugăm respectuoși faceți a se grabi lucrările cați dacă cultivatorii nu aui sămânța până la 20 Februarie, data cea mai târzie pentru sămănat aci în Dobrogea, va rămâne și fără arături de primăvară, precum aui rămas fără cele de toamnă.

În acest caz populațiunea se va ruina desăvârșit și Statul nu va putea încasa în viitor nimic din acele 3 jum. milioane ce încasează anual de aici.

Președinte consil. județian Pariano

Consiliul județian abia a fost convocat pentru ziua de 4 Februarie. Banii în casa statului și județului lipsese, la Casa de depuneri asemenea; iar de vre un angajament cu vre o casa particulară n'au auzit încă vorbindu-se. Admițând că se va suprima formalitatea licitației, că ministerul și camerele vor aproba imediat fondurile cerute, de unde se va lua banii necesari? și când se vor putea împărți sămânțele de grâu arnăut și golas, obișnuite în Dobrogea, de care nu se găsește în toată țara românească? Comercianții locali ne asigură că nici orzul, obișnuit în Dobrogea, nu se găsește nici în Brăila, nici în Galați, și va trebui adus din Bulgaria sau Turcia.

Iată halul în care ne aflăm după urmele oamenilor care nu cunosc de loc această provincie.

Locuitorii să facă cum vor putea; nădejde de ajutor la timp este foarte puțină.

P. G.

PARTIDELE ISTORICE

Reproducem din magistralul discurs ținut de d-l Titu Maiorescu cu ocazia debaterilor adresel în Senat, partea care lămurește confuziunea ce se face în privința partidelor istorice:

D-l Titu Maiorescu. . . N'am să fac istoricul acestor dispozițiuni de partid, pentru următorul motiv. D-lor, și în vorbirea d-lui general Manu, și în vorbirea d-lui Văcărescu, mi-a părut a vedea

o confuziune de cuvinte, care ar fi bine să nu ne confunde pe toți. De când cu cercul studiilor sociale ale onor. d. Filipescu, sau de când cu introducerea unor idei mai noi în polemica ziarelor, am auzit vorbindu-se de *partidele istorice*. Și cum s'a lansat cuvântul „partid istoric” din partea d-v., l'a și reluat *Voinea Națională*, și d'atunci auziți în fie-care moment pomenindu-le de partidele istorice; bine înțeles cu gândul că partid istoric este numai acelea care vine în favoarea dumnealor, pe când cel l'alți ar fi niște neistorici, resleți, cum zicea d-l Văcărescu' cu steagul de revrătitori etc.

D-lor, partide istorice?!

Adică: deosebirea între conservatori și liberali vechea deosebire?! Da, aceea este așa de istorică, așa de veche, în cât începe cu istoria Statelor în neamul omenesc; și ca să o luăm ceva mai încoace, era și la vechii noștri stramoși români între practici și plebei, mai târziu între optimați și populari.

Păuă în ziua de astăzi a rămas și va rămânea și de acum înainte deosebirea între conservatori și liberali, nu în nepricepută concepție, care s'a dat odată de un organ liberal, că adică partidul conservator ar vrea se țină țara în loc pe când partidul liberal ar vrea să o ducă la progres. Nu! amândouă partidele vor propășirea țării lor; dar asupra mijloacelor sunt în diferență. Liberalii vor progresul prin mulțime, conservatorii prin selecțiunea celor capabili. Dar nu insist asupra amănunțelilor deosebiri, este cunoscută, este de mult explicată, este fundamentală.

Dar ce are a face deosebirea partidelor istorice cu chestia noastră? Ce are a face cu vorbele d-lui Văcărescu și cu vorbele d-lui general Manu?

Apoi bine, în înțelesul partidelor istorice nu există deosebire între noi și d-lor, și va face onoarea banca ministerială să creadă că-mi dau seamă de înțelesul și de valoarea cuvintelor.

Eui, de când sunt în viața politică sunt conservator! Tot așa d-l general Manu, tot așa d-l Germani, tot așa d-l Carp, tot așa d-l Theodor Rosetti, tot așa d-l Teleman!..

Va se zice în înțelesul deosebirei istorice între conservatori și liberali nu poate fi nici o divergență între noi, dar sub pretext de deosebire istorică a partidului conservator de partidul liberal, d-v. voiți să subtilizați și să substituiți o deosebire a clubului din piața tea-

trului de clubul de la biserica Krețulescu?! Dv. voiți să vorbiți de cluburi istorice?! Dar de când istoria merge după cluburi?! Românii n'au avut cluburi, și noi românii nu cunoaștem cluburi politice de cât de pe la 1880 încoa. Cum puteți confunda cluburile cu partidele istorice?

Va să zică a putut fi o puternică viață de partid conservator fără nici un club, și vice-versa pot să fie mai multe cluburi, 2, 3, 5 cluburi; aceasta nu împiedică să fie un singur partid conservator. Au fost timpuri când nu se pomenea de cluburi conservatoare și cluburi liberale, și n'au fost cele mai rele. A fost puternic partidul liberal cu Costache Rosetti și cu Ioan Brătianu, fără nici un club; a fost puternic partidul conservator la 1872 cu Lascar Catargi și cu Petre Mavrogheni asemenea fără club.

A! și d-voastră începeți a discuta deosebiri de cluburi? Apoi este prea mică cestiunea pentru a preocupa interesele țării. Și este o grozavă confuziune de cuvinte, când cineva crede că vorbește în numele partidului conservator; fiind că vorbește în numele clubului din piața Teatrului și nu în numele clubului de la biserica Krețulescu. Aceasta însemnează a reduce mișcările istorice la operațiunile meschine ale unui club; așa nu se face istoria partidelor în o țară! O dovadă, că nu se poate face așa, este că atunci redactarea întâmplătoare și fără importanța a unor statute de club ar fi să hotărască despre cestiunile cele mai importante pentru un partid și pentru țară adică alegerile miniștrilor și conducerea țării de către un șef de partid. Dar atunci statutele și organizarea cluburilor a trebui să fie cestiune de dezbateri publică în toată țară.

Dacă este necesitate constituțională de a supune legile, chiar legile cele mai nelusemnate, dezbaterile în Camera și Senat și sancțiunile și publicarea în numele Regelui în *Monitor*, cum ați voi ca statutele unui club din care ar rezulta chiar guvernarea țării prin un partid, să se petreacă în mod ocult între cele patru ziduri ale unei odăi?

Aceasta ar fi absurd.

Iată greșala fundamentală, confuziunea care s'a întâmplat cu preținsele „partide istorice.”

Este o vorbă a unui mare conservator, a lui Beaconsfield: șeful nu se hotărăște nici odată într'un club de partid, șeful

se hotărăște de țară. Șeful partidului nu se alege în club, în comitet de club, după un știu ce statute de club; cu 2 franci pe lună se inserie la club cine vrea, și aceștia să invirtească majoritatea hotărâtoare în politica țării.

A fost o greșală fundamentală la 1880, când s'au redactat primele statute ale clubului conservator de către reședintele Manolache Costache alia conform obiceiului cluburilor președinte (Manolache Costache venea direct de la Mazar Pașa și trecea președinte al clubului conservator!) Manolache Costache a pus în acele statute un articol: „comitetul clubului este comitetul partidului conservator.” Mare inovațiune și mare confuziune. Vedeți ce puțin era partidul conservator numai în acel club, ca pe atunci nu făcea parte din el nici d. președinte al consiliului actual, nu făcea parte nici d. Carp.

Eu faceam parte, căci fuseseam împreună cu Lascar Catargi în aceeași traversă în dealul Mitropoliei înaintea comitetului de acuzare al liberalilor ca se ne ia interogatoriul d. Fleva (ilaritate) — foarte politicoasă de altminteri d. Fleva, i-am recunoscut-o în mică, mea expunere istorică, — dar era marele acuzator. Vă felicit, d. le Fleva, că îndată după moartea lui Lascar Catargi, ați avut loc pe banca unui ministru conservator.

(Va urma)

O DESMINȚIRE

Prin ziarul *Voința Națională* No 4472 din 4/16 Ianuarie corent, s'a publicat mai multe neadeveruri la adresa prefectului local d. Cananău și a serviciului tehnic județian. Iată între altele ce scrie:

„În anul trecut s'a construit în județul Constanța 8 cantoane și peste 20 poduri și podete. După asigurările oamenilor competenți fie-care canton n'a costat de cât 1000 lei, iar podurile și podetele între 200 și 400 lei fie-care. Județul însă a plătit aceste lucrări cu suma de 60000 lei în loc de 16000 lei.

Ce s'a făcut *suma de 44000 lei* se s'a scos din casa județului?

După mai multe denunțuri, ministerul de lucrări publice a trimis o anchetă. Cine însă urma să fie anchetat?

De sigur că prefectul, căci în denunțările către minister persoana lui era vizată! Ancheta însă a găsit de cuvânt să se mulțumească pe informațiunile date numai de prefect. S'au vizitat, ce e dreptul numai 2—3 cantoane, acele numai desemnate de către inginerul județului, care, din ordinul prefectului a însoțit ancheta. Podurile n'au fost

vizitate, căci ele erau deja distruse, de bine ce fuseseră construite . . . etc. etc.”

Am zis că ziarul a scris niște neadeveruri, și iată de ce:

1) Mai toate lucrările de artă din județul Constanța au fost făcute sub *guvernul liberal*, pe când era ca prefect d. Luca Ionescu, iar nu sub actualul guvern.

2) Că delegatul ministerului, cerut din localitate de către d-l inginer al județului chiar — și nu trimis în urma denunțurilor — a inspectat aproape întreg județul, iar nu numai 2—3 cantoane.

În raportul pe care d. Gr. Cerchez, inginer inspector l'a prezentat Ministerului de lucrări publice, în urma inspecțiunii, arată că a controlat și verificat următoarele construcțiuni:

În plășile Constanța și Hârșova: 5 cantone, din care unul dublu, aflat în construcție, 2 podete 4 caseuri, 5 poduri, din care unul pe 3 pile, 2 mixte și 2 boltite.

La plasa Siliștra-Nouă 6 podete, un pod boltit de 15,50 deschidere, aflat acum în construcție, un canton etc. etc.

Și d. inspector Cerchez, arată prin raportul său, că aceste lucrări s'au executat în foarte bune condițiuni, și conform cu proiectele aprobate de consiliul tehnic superior etc.”

Cum dar de nu s'au vizitat nici un podet?

3) De ce nu s'a arătat prin numitul ziar anume podetele luate de ape, *de bine ce au fost construite . . .* ?

Reese dar din articolul de mai sus, că partidul liberal își acuză singur administrația sa! Deci ar fi bine ca acei de la *Voința* să controleze mai serios cele ce li se scriu de către cei care fac chestiuni personale.

INFORMAȚIUNI

De la comisia interimară:

Prima lucrare de care s'a ocupat comisia interimară, după instituirea ei, a fost să cheme pe brntarii apre a-i angaja să mai scază prețurile pâinel și să scoată și de categoria a IIIa.

Se cădea chiar; pâinea fiind cel d'întâi articol de subsistență. Păcat că nu s'a ajuns la nici o înțelegere. Prețurile au rămas aceleași, iar pâine neagră nu se scoate nici acum.

A doua lucrare cu toate că sunt doi avocați în Comisia interimară a fost angajarea d-lui avocat L. Butter, cu apărarea unui proces intentat comunei de arendașul moșiei d. Alexiu, cu prețul de 500 lei, plătiți imediat în aceeaședința, după care d. president împreună cu d. Butter au plecat în București a două zi.

Noua eră la primăria Constanței s'a inaugurat destul de bine: cu pâine și ut [Butter]

Joi seara, 20 Ianuarie s'a făcut alegerea comitetului clubului „Ovidiu.” A fost o singură lista de membri ai comitetului, tot cea veche. Lupta a fost numai pentru președinție între d-nii Colonel Chirișescu și Eust. C. Schina, fostul președinte al clubului până acum. Au intrat d. Colonel Chirișescu 38 și d. Schina 11 voturi, pe când restul membrilor comitetului au avut fie care peste 60 voturi. D-l Colonel Chirișescu lipsia din oraș.

Se da ca sigur că și d. Schina fostul primar, își pune candidatura la viitoarele alegeri comunale. Vom avea dar trei liste de candidați.

Aflăm că d. Luca Ionescu nu își pune candidatura la viitoarea alegere, nici că face parte din comitetul instituit la d. Koiciu, deși a asistat la prima întrunire electorală de la 6 Ianuarie.

Delegația consiliului județului Tulcea s'a înapoiat zilele trecute din București, unde a prezentat M. S. Regelui memoriul anual conținând dezideratele Tulcenilor. Vom publica acest memoriu într'unul din numerele viitoare.

M. S. Regele a bine voit a se întreține cu membri delegației aproape o ora asupra trebuințelor județului. M. S. a făgăduit toată sollicitudinea guvernului pentru construirea liniei ferate la Tulcea care în împrejurările actuale nu se poate face de cât pe cale de concesiune privată. M. S. a adăugat că va pune toată

înaltă sa stăruință ca o asemenea concesiune să se dea cât mai curând posibil, recunoscând necesitatea ce este a se da și capitalei județului vecin satisfacția legală, pe care de atâția ani o reclamă în zadar.

Gheorghe Mira, comerciant de băuturi și antreprenorul al hotelului „Transilvania din Constanța, a fost depus la arest pentru faliment fraudulos în valoare de 70000 lei, în care intra pentru o sumă însemnată depozite particulare ale multor muncitori și oameni săraci. În anul trecut 1899 au mai fost alte două falimente de cărcinarii și otelieri, unul al d-lui Sachelaride, antreprenorul hotelului și grădinii „10 Maiu” și altul de cărciuma și birt, primul falit fiind cumnat cu Gh. Mira, iar secundul antreprenor al vechiului local al lui Capato, nepot al acestui arestat acum.

Născându-se o discuție în comisia interimară a Constanței privitoare la calitatea apei proiectată a se aduce în oraș care ar avea între altele o căldură de 15 grade, s'a dispus o nouă analiză, în care scop s'au trimis la București convenite probe sigilate luate în asistența președintelui comisiunii, a inginerului, a medicului comunei și alții doi specialiști din localitate.

D-l I. Predescu, intendentul și economul spitalului local a depus o plângere la parchetul din Constanța, contra

unui santagiu ce s'ar fi încercat asupra-i de fostul consilier N. Cialicu, prin un cumnat al său comerciantul Balănescu, care i ar fi luat 2000 lei și alte polițe în valoare de 3000 lei, spre a nu fi primejduit în exercițiul funcției de până acum și mai departe.

Firesce nu putem ști ce e adevărat în această scabroasă afacere. După toate probabilitățile denunțarea a fost silnită. Vom reveni.

La ministerul domeniilor, ne spune ziarul de ieri *Dreptatea*, s'a luat dispoziția de a se cumpăra orz și ovăși de sămânță la locuitorii din 9 județe ale țării, pentru suma de 3 milioane lei; între aceste județe sunt prevăzute și Constanța și Tulcea, cele mai năpăstuite din totă țară. Târziu de tot pentru Dobrogea; dar accelerându-se lucrările cum făgăduiește ministrul, poate tot vor prinde ceva și năpăstuiții Dobrogei. Vom da detalii în numărul viitor.

Prefectura a publicat licitație la 6 Februarie pentru orz de sămânță în valoare de 300 mii lei.

Dunărea fiind închisă cu greu se va găsi sămânță.

Pentru porumburile de hrană nu s'a aprobat până azi nici o oferta din cele făcute. Condițiile sunt grele și neacceptabile. Un ofertant a cerut termen pe o luna după desghețul Dunărei.

Clayton & Shuttleworth

BUCURESCI

117.—CALEA DOROBANȚILOR.—117

CRAIOVA

18.—STRADA BUCOVET.—18

MAȘINE AGRICOLE